

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [it](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Swipe to change

itāļu

Pierādījumu iegūšana

Itālija

1 Pierādīšanas pienākums

1.1 Kādi ir pierādīšanas pienākuma noteikumi?

Pierādīšanas pienākums tiek reglamentēts saskaņā ar Civilt kodeksa 2697. pantu, kurā noteikts: "Puse, kas tiesā vēlas realizēt tiesības, nodrošina pierādījumus par faktiem, ar kuriem tiek pamatota šāda prasība. Puse, kas apstrīd šādu faktu patiesumu vai apgalvo, ka tiesības ir grozītas vai izsmeltas, nodrošina pierādījumus par faktiem, ar kuriem tiek pamatota šāda pretenzija."

Tādējādi saskaņā ar šiem principiem pieteicējam ir jāpierāda fakti, uz kuriem balstās tā prasība, t. i., fakti, kam piemīt attiecīgās tiesiskās sekas. Savukārt atbildētājam ir jāsniedz pierādījumi par faktiem, kas atceļ atbildību, vai arī demonstrē, ka tiesības ir izsmeltas vai grozītas tādā veidā, ka pieteicēja prasība būtu noraidāma.

Ja pieteicējs nespēj pamatot savu prasību, pieteikums tiek noraidīts neatkarīgi no tā, vai atbildētājs iesniedz pretargumentus un pamatojumu.

Civilt kodeksa 2698. pants padara par spēkā neesošu vienošanos, kuras mērķis ir nodot vai grozīt pierādīšanas pienākumu attiecībā uz neatņemamām tiesībām vai kura pārlieku apgrūtina kādu no pusēm tās tiesību realizēšanā.

Ja pierādījumi ir nepietiekami, tas kaitē attiecīgās puses pozīcijai — gan pieteicēja, gan atbildētāja gadījumā — kurai ir jāpierāda faktu patiesums vai nepatiesums, jo tiek uzskatīts, ka situācija, kad pierādījumi nav pietiekami, ir līdzvērtīga situācijai, kad pierādījumu nav vispār.

1.2 Vai pastāv noteikumi, kas atbrīvo noteiktus faktus no pierādīšanas pienākuma? Kādos gadījumos? Vai ir iespējams iesniegt pierādījumus, lai pierādītu, ka kāds juridisks pieņēmums, nav pareizs?

Pierādīšanas pienākums nav piemērojams šādos gadījumos:

pieņēmumu (prezumpciju) gadījumā, t. i., ja likums paredz atsevišķu faktu pierādījuma vērtību vai ļauj tiesai izdarīt secinājumus par nezināmu faktu, izejot no zināma fakta (Civilt kodeksa 2727. pants).

Prezumpcijas tiek iedalītas šādi:

tiesiskās prezumpcijas, t. i., likumā noteiktās prezumpcijas, kuras var tikt atspēkotas (*ius tantum*), kas nozīmē, ka tās var apgāzt, ja tiek sniegti pierādījumi, kas liecina par pretējo; un neatspēkojamas prezumpcijas (*ius et de iure*), kas nozīmē, ka tās nav iespējams tiesā apgāzt ar pierādījumiem, kas liecinātu par pretējo;

vienkāršās prezumpcijas, kas tiesai jāizskata pēc saviem ieskatiem, pieņemot vienīgi būtiskas, precīzas un konsekventas prezumpcijas; vienkāršās prezumpcijas nav pieņemamas saistībā ar faktiem, attiecībā uz kuriem likumā netiek pieļauti liecinieku sniegti pierādījumi (Civilt kodeksa 2729. pants); labi zināmi fakti (*fatti notori*), t. i., fakti, kas ir vispārzināmi lēmuma pieņemšanas brīdī un vietā, līdz ar to attiecībā uz tiem šaubas nepastāv (Civilt kodeksa 115. pants);

neapstrīdēti vai pieņemti fakti, t. i., fakti, kurus ir iesniegušas abas puses vai kurus tā puse, kurai varētu būt interese faktus apstrīdēt, ir atzinusi, tostarp netieši (Civilt kodeksa 115. panta 1. punkts).

1.3 Kādā apmērā tiesai ir jābūt pārliecinātai par kādu faktu, lai tā varētu pamatot savu spriedumu ar šo faktu?

Tiesas lēmumam uzturēt prasību vai pretenzijas pret to jābūt balstītam vienīgi uz faktiem, kas pilnībā pierādīti tieši vai atbilstīgi prezumpcijas principam. Tiesas spriedums nedrīkst būt balstīts uz nepierādītiem faktiem, pat ja ir iespējams vai ļoti iespējams, ka tie ir patiesi (Civilt kodeksa 115. panta 1. punkts).

2 Pierādījumu iegūšana

2.1 Vai pierādījumi vienmēr jāiesniedz kādai no lietas pusēm, vai arī atsevišķos gadījumos tiesnesis var iegūt pierādījumus pēc savas iniciatīvas?

Saskaņā ar Itālijas tiesību sistēmu attiecībā uz pierādījumu iegūšanu ir piemērojams princips, ka procesa tvērumu nosaka puses (*principio dispositivo*), kas paredzēts Civilt kodeksa 115. panta 1. punktā, proti, tiesai savs spriedums jāpamato ar pušu iesniegtajiem pierādījumiem, "izņemot likumā noteiktos gadījumus".

Taču šim noteikumam ir paredzēti atsevišķi izņēmumi, kas definēti šādos Civilt kodeksa pantos:

117. pantā — tiek atļauta pušu neoficiāla izjautāšana;

118. pantā — tiek atļauts izdot rīkojumu par personu un priekšmetu pārbaudēm;

61. un 191. pantā — tiesai tiek atļauts pieprasīt eksperta slēdzienus;

257. pantā — tiesai tiek atļauts pieaicināt liecinieku, ko pieminējis cits liecinieks;

281. ter pantā — tiek atļauts, ka vispārējās piekritības tiesa (*tribunale*) viena tiesneša sastāvā izdod rīkojumu par liecību iegūšanu, ja pušu faktu izklāstā minētas personas, kuras, iespējams, varētu būt informētas par faktiem.

Darba tiesību strīdos princips, ka procesa tvērumu nosaka puses, tiek aizstāts ar sistēmu, kurā iezīmējas objektīvās izmeklēšanas principa elementi, īpaši saskaņā ar šādiem noteikumiem:

420. pants nosaka, ka puses lietas izskatīšanas sēdes laikā var brīvi nopratināt;

421. pants nosaka, ka tiesa jebkurā laikā pēc savas iniciatīvas var norīkot, ka tiek atzīts jebkurš cita veida pierādījums, pat pārsniedzot Civilt kodeksā noteiktās robežas.

Laulību šķiršanas procesos tiesa pēc savas iniciatīvas var norīkot pierādījumu iegūšanu, taču tikai attiecībā uz jautājumiem par ienākumiem un dzīves standartu.

2.2 Ja kādas puses lūgums pieņemt pierādījumu tiek apmierināts, kas noteik tālāk?

Ja viena puse pieprasa pierādījumu iegūšanu, pretējā puse var pieprasīt tādu pierādījumu iegūšanu, kas liecinātu par pretējo. Tiesa pieņem abus pieteikumus, ja tai ir pamats uzskatīt, ka iesniegtie fakti būs būtiski sprieduma pieņemšanā.

Ja tiesa pierādījumus pieņem, tad tā pēc tam turpina to uzklaušīšanu.

Pēc tam, kad ir iegūti pierādījumi, lieta tiek iztiesāta.

2.3 Kādos gadījumos tiesa var noraidīt puses lūgumu pieņemt pierādījumu?

Tiesa noraida pieteikumus par pierādījumu iegūšanu gadījumos, kad pierādījumiem nebūtu vērtības vai tie nebūtu pieņemami saskaņā ar likumu (piem., ja apgalvojums par to, ka nekustamais īpašums ir pārdots, ir balstīts vienīgi uz liecinieku izteikumiem), vai arī fakti, uz ko attiecas pieteikums, būtu nebūtiski sprieduma pieņemšanā (piem., liecība par faktu, kas nav saistīts ar strīda būtību).

2.4 Kādi ir dažādie pierādījumu veidi?

Itālijas tiesībās izdala dokumentārus un nedokumentārus pierādījumus.

Dokumentārie pierādījumi ietver:

publiskus dokumentus (Civilprocesa kodeksa 2699. pants un turpmākie panti);

privātus dokumentus (2702. pants un turpmākie panti);

telegrammas (2705. pants un turpmākie panti);

mājsaimniecības dokumentus un uzskaites dokumentus (2707. pants);

uzņēmuma grāmatvedības uzskaiti (2709. pants);

mehāniski sagatavotas kopijas (2712. pants);

dokumentu un līgumu kopijas (2714. pants un turpmākie panti).

Nedokumentārie pierādījumi ietver:

liecinieku liecības (Civilprocesa kodeksa 2721. pants un turpmākie panti);

atzišanos (2730. pants un turpmākie panti);

ar zvērestu apstiprinātus paziņojumus (2736. pants un turpmākie panti);

pārbaudes (258. pants un turpmākie panti);

Tāpat pastāv arī ekspertu ziņojumi, kas tiesai sniedz trūkstošās tehniskās zināšanas.

2.5 Kādas ir metodes, lai iegūtu pierādījumus no lieciniekiem, un vai tās atšķiras no metodēm, kādas izmanto, lai iegūtu pierādījumus no lieciniekiem, kas ir eksperti? Kādi ir noteikumi attiecībā uz rakstveida pierādījumu un eksperta atzinuma/viedokļa iesniegšanu?

Liecinieku pierādījumus pieņem tiesa (Civilprocesa kodeksa 245. pants); ar tiesas rīkojumu tiek pieprasīts, lai liecinieks ierastos tiesā pierādījumu sniegšanas nolūkā, piemērojot piespiedu pasākumus un naudas sodu, ja liecinieks tiesā neierodas.

Tiesa nosaka pierādījumu iegūšanas vietu, laiku un paņēmieni. Pēc attiecīgās puses pieprasījuma tiesu izpildītājs lieciniekam nodod uzaicinājumu ierasties tiesā. Liecinieks balsī izlasa solījumu runāt patiesību, un tad to iztaujā tiesnesis — puses nedrīkst tieši iztaujāt lieciniekus.

Ar nesen ieviestu normu tiesai ar pušu piekrišanu ir atļauts pierādījumus iegūt rakstiski (Civilprocesa kodeksa 257. bis pants).

Tiesa nozīmē ekspertus un uzdod tiem jautājumus, uz kuriem tiem ir jāatbild; arī ekspertiem ir jāierodas sēdē un jāzvēr runāt patiesību. Parasti eksperti sagatavo rakstisku ziņojumu, taču tiesa var izdot rīkojumu un pieprasīt, lai viņi ierastos tiesā, un iztaujāt viņus sēdes laikā mutiski (Civilprocesa kodeksa 195. pants).

Rakstiski pierādījumi veido procesa daļu, tiklīdz tie tiek pievienoti puses materiāliem pirmajā to uzrādīšanas reizē vai arī vēlāk atkarībā no likumā noteiktajiem termiņiem.

2.6 Vai kādas noteiktas pierādīšanas metodes ir nozīmīgākas par citām?

Itālijas tiesību sistēmā vislielākā nozīme tiek piešķirta publiskiem dokumentiem un neatspēkojamām prezumpcijām.

Publiskie dokumenti (Civilkodeksa 2699. pants un turpmākie panti) ir dokumenti, kurus, ievērojot noteiktās formalitātes, ir izstrādājis notārs (*notaio*) vai cita valsts amatpersona, kam ir tiesības apliecināt savu publisko statusu vietā, kur dokuments ir ticis sagatavots. Publiskiem dokumentiem piemīt pilnīga pierādījuma vērtība, ja vien netiek pierādīts, ka tie ir nepatiesi. Ja apstrīdēšana nav iespējama, publiskie dokumenti uzskatāmi par absolūtiem un bezierunu pierādījumiem.

Neatspēkojamās prezumpcijas (Civilkodeksa 2727. pants) ir vēl iedarbīgākas, jo attiecībā uz tām nav iespējams pierādīt pretējo.

2.7 Vai noteiktu faktu pierādīšanai ir obligāti jāizmanto noteikta veida pierādīšanas metodes?

Likumā noteikts, ka atsevišķi fakti ir pierādāmi vienīgi ar noteikta veida pierādījumiem, proti, dažos gadījumos — ar publiskiem dokumentiem, savukārt citos gadījumos ir jāiesniedz rakstiski dokumenti, kas var būt gan publiski, gan privāti.

2.8 Vai lieciniekam saskaņā ar likumu ir pienākums sniegt liecību?

Lieciniekiem ir pienākums sniegt liecību, ja vien likumā nav noteikts citādi. Pastāv normas, kas piemērojamas šādās situācijās: nespēja liecināt; liegums noteiktām personām liecināt; kā arī iespēja atteikties no liecības sniegšanas. Liecinieka pienākums sniegt liecību netieši izriet no pilnvarām, kas tiesai tiek piešķirtas ar Civilprocesa kodeksa 255. pantu attiecībā uz gadījumu, ja liecinieks neierodas tiesā, proti, tiesa var izdot rīkojumu nogādāt liecinieku tiesā piespiedu kārtā un var uzlikt tam soda naudu.

2.9 Kādos gadījumos liecinieks var atteikties sniegt liecību?

Kriminālprocesa kodeksā noteiktajos gadījumos, uz ko atsaucas Civilprocesa kodekss, tostarp privātpersonas, kas var atteikties sniegt liecību, ja uz tām attiecas komercnoslēpuma, dienesta noslēpuma vai valsts noslēpuma pienākums.

2.10 Vai pret personu, kura atsakās liecināt, var piemērot sankcijas vai likt sniegt liecību piespiedu kārtā?

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 256. pantu tiesa par liecinieku, kas ierodas tiesā, taču atsakās bez pienācīga pamatojuma sniegt liecību, vai ja tiek pamatoti uzskatīts, ka viņš vai viņa sniedz nepatiesu liecību vai neizpauž pierādījumus, ziņo prokuroram, nosūtot tam sēdes protokola kopiju.

2.11 Vai ir personas, no kurām nedrīkst iegūt liecības?

Fiziskas personas, kurām attiecībā uz lietas faktiem pastāv personiskas intereses, pierādījumus sniegt nevar, jo to intereses nozīmē, ka tie varētu tikt iesaistīti tiesvedībā kā tās dalībnieki (Civilprocesa kodeksa 246. pants).

Bērni, kas jaunāki par 14 gadiem, ir uzklaušāmi vienīgi tad, ja to liecība ir nepieciešama īpašu apsvērumu dēļ (Civilprocesa kodeksa 248. pants).

2.12 Kāda ir tiesneša un pušu loma, uzklaušot liecinieku? Kādos apstākļos liecinieku var uzklaušot videokonferencē vai ar citu tehnisku līdzekļu palīdzību?

Tiesnesis noprātina liecinieku, uzdodot tam tiešus jautājumus par faktiem, kas pieļaujami kā procesā būtiski fakti, kā arī tādus jautājumus par tiem pašiem faktiem, kurus lietas gaitā ir pieprasījuši pušu advokāti.

Netiek izslēgta iespēja izmantot videokonferences, lai arī Civilprocesa kodeksā šāda iespēja nav skaidri paredzēta. Civilprocesa kodeksa 202. pantā

noteikts, ka, izdodot rīkojumu par pierādījumu iegūšanu, tiesa “nosaka pierādījumu iegūšanas laiku, vietu un paņēmieni”, un tas ļauj tiesai norīkot liecinieka uzklaušīšanu ar videokonferences starpniecību.

Civilprocesa kodeksa 261. pantā paredzēts arī, ka tiesa var izdot rīkojumu veikt video ierakstu, ja tas nepieciešams saistībā ar mehānisku līdzekļu, rīku un procesu izmantošanu.

Iespēja izmantot videokonferenci ir skaidri paredzēta Kriminālprocesa kodeksā (piem., 205. *ter* pantā).

3 Pierādījuma izvērtēšana

3.1 Ja puse liecību ieguvusi nelikumīgi, vai tiesai ir kādi ierobežojumi sprieduma pieņemšanā?

Tiesa neņem vērā tādus pierādījumus, kas nav oficiāli iesniegti un pieņemti.

3.2 Ja esmu viena no lietas pusēm, vai mans paziņojums tiks uzskatīts par liecību?

Puses argumenti nav uzskatāmi par pierādījumiem, kas kalpotu tai par labu. Taču tie var tikt izmantoti pret jums, ja tā ir atzīšanās, kas izteikta oficiālas nopratināšanas laikā.

Lapa atjaunināta: 22/01/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.